

ทวงหนี้ปิด ติดคุกได้

พรเทพ ทวีภักย์ธน

ผู้บริหารสำนักบริหารบุคคล
บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

อำนาจการต่อรองระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ ประกอบกับการทวงถามหนี้สิน กลายเป็นธุรกิจรับดำเนินการ มีการใช้มาตรการทวงถามปกติ และการข่มขู่บังคับ เกิดผลกระทบต่อทั้งตัวลูกหนี้ ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน นายจ้าง เป็นต้น หรือแม้แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหรือประกอบวิชาชีพกฎหมาย ก็ถึงขนาดละลายจรรยาบรรณ และจริยธรรมทางวิชาชีพ กระโดดเข้าไปร่วมวงในธุรกิจการทวงถาม ถึงขนาดการเลียนแบบเอกสารสิ่งพิมพ์ของศาล เป็นหนังสือทวงถาม และแอบอ้างอิงในการข่มขู่บังคับลูกหนี้ด้วย ทำให้เกิดความเดือดร้อนรุ่มวายไปในวงกว้าง โดยเฉพาะกรณีทวงหนี้นอกระบบ มีการเรียกดอกเบี้ยในอัตราที่สูงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด มีการใช้มาตรการแก๊งทวงหนี้ สร้างความเดือดร้อนกันไปหมด

เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2558 พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ.2558 ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้กฎหมายมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 180 วันนับแต่วันประกาศ คือมีผลในวันที่ 2 กันยายน 2558 เป็นต้นไป

ด้วย เหตุความจำเป็นกรณีต่างๆ จะด้วยความขาดแคลน หรือขาดสภาพคล่องทางการเงิน เพื่อนำมาจับจ่ายใช้สอยในครอบครัวหรือในการลงทุน หรือการแก้ไขปัญหานี้สินที่มีอยู่เดิม จึงจำเป็นต้องไปกู้ยืมมา ซึ่งเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่ปรากฏมานาน แต่เมื่อเกิดการผิดนัดก็จะต้องมีการติดตามทวงถาม ลูกหนี้ที่ยังไม่มีหรือไม่พร้อม สิ่งเดียวที่ทำได้ คือ พยายามหลบเลี่ยง หรือบอกรัดด้วยเหตุผลวิธีการต่างๆ ในขณะที่เจ้าหนี้ก็ต้องการได้รับเงินคืน กระบวนการทวงจึงมีความเข้มข้นตามลำดับ ทั้งเป็นกรณีที่ทวงโดยชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าในกรณีที่มีการทวงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องคุ้มครองไว้ในลักษณะต่างๆ เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดฐานกรรโชก หรือในทางแพ่ง ก็เป็นกรณีที่อาจเข้าข่ายการกระทำละเมิด การใช้สิทธิโดยไม่สุจริต แต่การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ก็อาจมีปัญหาทางปฏิบัติในด้านของการบังคับใช้ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน

สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ ในส่วนของการติดต่อทวงถามนั้นกำหนดไว้ ห้ามติดตามทวงถามหนี้กับบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ลูกหนี้ เว้นแต่บุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการติดตามทวงถามหนี้ต้องติดต่อกับลูกหนี้เท่านั้น เพราะเรื่องของการเป็นหนี้สินเป็นเรื่องระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ไม่ควรเปิดเผยให้อื้อฉาวให้บุคคลอื่นต้องรับรู้ด้วย เพราะจะเกิดผลกระทบต่อต่างๆ ที่ติดตามมาหลายประการ เช่น การเสื่อมเสียทางเครดิต ชื่อเสียงของลูกหนี้ กฎหมายจึงบัญญัติห้ามติดต่อกับบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ลูกหนี้เพื่อการทวงถามหนี้ กฎหมายบัญญัติยกเว้นให้กระทำได้เฉพาะกรณี เป็นบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้เท่านั้น การติดต่อบุคคลอื่นนอกจากลูกหนี้ หรือบุคคลที่ลูกหนี้ระบุไว้จะทำได้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ในการสอบถามหรือยืนยันข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้เท่านั้น คือติดต่อบุคคลได้เฉพาะเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อ หรือที่อยู่ของลูกหนี้หรือบุคคลอื่นที่ลูกหนี้ระบุไว้เท่านั้นจะติดต่อเพื่อวัตถุประสงค์อื่นเกี่ยวกับการทวงถามหนี้ไม่ได้ และแม้จะติดต่อได้เฉพาะขอบเขตเรื่องที่อยู่ติดต่อดังกล่าวเพียงประการเดียว และการติดต่อต้องปฏิบัติตามมาตรา 8 วรรคสอง (1) - (4) คือ

(1) แจ้งให้ทราบชื่อตัว ชื่อสกุลของตนเอง เพื่อทราบว่าเป็นใคร และแสดงเจตนาว่า ต้องการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้หรือบุคคลอื่นซึ่งลูกจ้างได้ระบุไว้เพื่อทวงถาม

(2) เกี่ยวกับเรื่องความเป็นหนี้ของลูกหนี้ กฎหมายห้ามแจ้งเกี่ยวกับเรื่องความเป็นหนี้ของลูกหนี้ เว้นแต่ บุคคลที่ติดต่อด้วยนั้นเป็น สามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของลูกหนี้ หรือบุคคลดังกล่าวนี้ได้สอบถามสาเหตุของการติดต่อ เมื่อเข้ากรณีดังกล่าวนี้แล้ว ผู้ทวงถามหนี้ก็สามารถแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับหนี้ได้เท่าที่จำเป็น และตามความเหมาะสม

(3) ห้ามกระทำการเพื่อให้เข้าใจว่าเป็นการติดต่อ เพื่อทวงถามหนี้ของลูกหนี้ คือ ห้ามใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจ ของผู้ทวงถามหนี้บนซองจดหมาย ในหนังสือ หรือสื่ออื่นใดที่ใช้ในการติดต่อสอบถาม ซึ่งทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อเพื่อทวงถามหนี้ของลูกหนี้

(4) ห้ามกระทำการที่มีขอบเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้ หรือบุคคลที่ลูกหนี้ระบุไว้ คือ กฎหมายบัญญัติห้ามติดต่อหรือแสดงตนที่ทำให้เข้าใจผิด เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้

นอกจากนี้กฎหมายได้บัญญัติหลักการปฏิบัติในการทวงถามหนี้ เกี่ยวกับสถานที่ติดต่อ ต้องเป็นไปตามเจตนาหรือความตั้งใจของลูกหนี้ที่ให้อำนาจให้ติดต่อทวงถามตามที่อยู่ใด ใช้สถานที่ใดเป็นที่ติดต่อ ผู้ทวงถามก็ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามความประสงค์ของลูกหนี้ดังกล่าว เพราะย่อมเกิดความสะดวก และตรงตามเจตนาของลูกหนี้ เว้นแต่กรณีไม่มีการแจ้งที่อยู่ล่วงหน้า หรือไม่สามารถติดต่อตามที่อยู่แจ้งไว้ จึงจะสามารถติดต่อตามสถานที่อื่น คือ ภูมิลำเนาถิ่นที่อยู่ สถานะทำงาน หรือสถานที่อื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ลูกหนี้ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่เสียหายแก่ลูกหนี้

เกี่ยวกับเวลา และจำนวนครั้งในการติดต่อ ให้ติดต่อในวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 08.00 นาฬิกา ถึง เวลา 20.00 นาฬิกา และในวันหยุดราชการ ตั้งแต่เวลา 08.00 นาฬิกา ถึงเวลา 18.00 นาฬิกา หากไม่สามารถติดต่อตามเวลาดังกล่าวได้ หรือช่วงเวลาดังกล่าวไม่เหมาะสม ให้ติดต่อได้ในช่วงเวลาอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด และจำนวนครั้งที่ติดต่อ ในช่วงเวลาดังกล่าว ให้ติดต่อตามจำนวนครั้งที่เหมาะสม โดยคณะกรรมการอาจประกาศกำหนดจำนวนครั้งด้วยก็ได้ ซึ่งผลจากการที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังกล่าวทำให้สามารถกำหนดขอบเขตช่วงเวลาที่ผู้ทวงถามสามารถติดต่อลูกหนี้ได้ตามความเหมาะสม ไม่ถือโอกาสรบกวนทวงถามในเวลาที่ไม่สมควร เป็นการรบกวนสิทธิความเป็นส่วนตัวของลูกหนี้ หรือทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ หรือทวงถามตามอำเภอใจของผู้ทวงถาม

เกี่ยวกับการแสดงฐานะของผู้รับมอบอำนาจในการทวงถาม ผู้ทวงถามหนี้อาจไม่ใช่เจ้าหนี้ แต่เป็นผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ หรือเป็นผู้รับมอบอำนาจช่วงมาจากผู้รับทวงถามก็ได้ ดังนั้นในการทวงถามกฎหมายจึงบัญญัติให้มีการแสดงตนว่าเป็นผู้รับมอบอำนาจจริงไม่ใช่แอบอ้าง หรือเป็นคนแปลกปลอมเข้ามาทวงถามหนี้

กรณีการฝ่าฝืนดังกล่าว กฎหมายบัญญัติให้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ